

Posudek diplomové práce

***„Obraz v textu, text v obraze
Literatura a výtvarné umění v románu *Todo Modo* Leonarda Sciasci“***,

kteřou předložila Mgr. Monika Košuličová,

Ústav románských studií FFUK, červen 2024

Monika Košuličová předložila mimořádně kvalitní práci. Diplomová práce s názvem „Obraz v textu, text v obraze – Literatura a výtvarné umění v románu *Todo modo* Leonarda Sciasci“ se odvážně pouští do prostoru interdisciplinárního bádání. Autorka se rozhodla propojit své znalosti z oboru kunsthistorie a italské filologie, a pokusit se prozkoumat vztah mezi literaturou a výtvarným uměním. Pro své bádání si zvolila vhodného autora – sicilského spisovatele Leonarda Sciasciu, kterému byl obor dějin umění také blízký a hojně využíval vizuálního umění i při psaní svých textů. Ukazuje se, že jeho dílo *Todo modo* autorce poskytlo široké pole působnosti, kde bylo možné tuto mezioborovost hojně využít.

Na zásadě pečlivých analýz je prokázáno, že Sciascia při svém psaní používá širokou škálu intertextuálních odkazů a vizualita je v tomto románu jedním z hlavních stavebních prvků či možností, jak popsat a ukázat svůj fikční svět.

V úvodní kapitole se autorce podařilo představit vztah Leonarda Sciasci k výtvarnému umění ve svém celku, ukazuje principy jeho tvorby, jeho filozofii, ale také prostředí, ze kterého spisovatel pocházel a které jej i později formovalo. Věnuje se také biografickým exkurzím, neboť Sciascia se s některými citovanými umělci přátelil a jeho vztah k jejich tvorbě je proto ještě bližší. Jsou zde stanoveny základní motivy a témata, jejichž prolínání je konstatováno jako „charakteristická komplexnost autorova díla“ (s. 123).

Celá práce je koncipována jako kniha, nikoli jako vysokoškolská práce – v dobrém slova smyslu. Analýzy jsou vedeny kultivovaným a erudovaným způsobem, autorka se opírá o své

znalosti kunsthistorie a i když se aplikace kunsthistorických schémat na literaturu může zdát překvapivá, funguje velice dobře (např. Ikonografie a ikonologie E. Panofského, s. 35 a dále). Již v úvodu práce diplomantka říká, že jejím „cílem je změnit úhel pohledu“ (s. 10), tedy již od počátku si vytyčuje za cíl hledat jinou a novou cestu k interpretaci románu *Todo modo* a je nutné konstatovat, že se jí to podařilo. I samotné názvy kapitol, pojaté v „netradičním“ duchu, vypovídají o mimořádném zaujetí daným tématem a provedené analýzy především svojí formální propracovaností ukazují, že se jedná o mimořádné bádání v mnoha ohledech překračující běžné parametry diplomové práce.

Autorka se snaží „něco“ nového poodkrýt, objevit. A díky aplikaci naprosto nestandardního teoretického způsobu bádání tomu tak je. Čtenář, neznalý Sciasciových vizuálních referencí, je o mnohé ochuzen. Přestože se jedná nejen o odkazy nepřímé, ale i o odkazy přímé, kdy Sciascia sám například scénu či situaci přirovnává k nějakému vizuálnímu dílu, je třeba pečlivě pozorovat, co se nám autor svými odkazy snaží naznačit, kam se nás snaží nasměrovat. Podle autorky jde o „nesdělitelné prvky, které nám Leonardo Sciascia chce sdělit prostřednictvím citace“ (s. 50) uměleckého díla. A jejich odkrytí „nutí pozorného diváka ke změně úhlu pohledu, k hledání hlubších významů, nabádá ho to, aby nahlédl za hranice zobrazitelného, aby spatřil okem neviditelné a slovy nepopsatelné“ (s. 50).

V jádru práce se autorka postupně zabývá všemi důležitými stavebními prvky románu *Todo modo* i dalšími okolnostmi, které byly pro jeho vznik relevantní, jako například událostmi v autorově životě, které přímo vedly k sepsání románu. Jádro práce, kdy se M. Košuličová postupně věnuje prostředí románu, jeho postavám, interpretaci citovaných uměleckých děl, interpretaci klíčové scény románu (poslední rozhovor protagonisty s antagonistou na téma pokušení a pravé podoby Krista), spočívá v minuciózních precizních interpretacích nalezených vizuálních odkazů. Práci navíc doplňuje obrazová příloha, kam autorka shromáždila všechna díla, o kterých v práci hovoří, a která nestačí jen popsat – vizuální složka je důležitá nejen pro čtenáře Leonarda Sciasci, ale i Moniky Košuličové. Poslední, avšak dle mého názoru velice důležitá a zajímavá kapitola je věnována číselné symbolice v románu *Todo modo* a možným odkazům k Novému zákonu.

Jak bylo řečeno výše, předložená diplomová práce je v mnoha ohledech nadstandardní. Jediná drobnost, na kterou je možné upozornit, je chybné skloňování některých cizích jmen (většinou italských, ale nejenom), zejména v genitivu (Giorgia de Chirico /a/ s. 46, R. Manetti /ho/ s. 123, Dionýsia Areopagitése /Areopagity/ s. 31, s názorem Giuseppe Traina s. 59... aj.).

Diplomová práce je tematicky přínosná, jazykově výborně zvládnutá a formálně kvalitně zpracovaná. Proto ji **doporučuji k obhajobě** a předběžně hodnotím známkou **výborně**.

Praha, 13. 6. 2024

PhDr. Magdalena Žáčková, Ph.D.

oponentka